

WASS ALBERT ÉLŐ HAGYATÉKA ÉS EMLÉKE

Wass Albert könyvtár Miamiában

Észak Amerika legdélibb végvárában, Miamiában található a Wass Albert könyvtár. A Lukácsi lelkipásztor házaspár közel egy évtizedig gyűjtögette az anyagot – ami mára ötezer könyvet jelent, faltól falig érnek a könyvespolcok. Az állomány nagy része szépirodalom, de bőven vannak történelmi könyvek is. Vannak ritka, sőt egyedi kiadványok is, melyeket az emigrációban nyomtattak ki és ami a magyarországi könyvtárakban nem található meg. Több mint ötven könyv található a nagy író, Wass Albert műveiből, ebből húsz felett van azoknak a száma, amelyeket az író életében adtak ki, s melyeket ő maga adott ki.

A könyvtár 1998 november 1. óta viseli nagy írónk nevét. Halála után nyolc hónappal irodalmi emlékezést tartott a helyi közösség Wass Alberttről. Itt volt a család részéről Wass Géza, az író fia és felesége Zsuzsa, valamint vendégük, Simó József Budapestről, aki elsőként kutatott Wass Albert hátrahagyott kézírataiban a család megbízásából. Méltó volt a könyvtárat Czegei Wass Alberttről elnevezni, hiszen Wass Albertet személyes kapcsolat fűzte ehhez a közösséghez. Az író a közép floridai Astor-ból néhány alkalommal ellátogatott Miamiába. A találkozásokról írásos feljegyzés található az egyházi évkönyvekben és jegyzőkönyvekben. A kapcsolat hatását az élő szemtanúk emlékezésén is lemérhetjük: még ma is eleven a találkozások emléke! Az emlékezők szerint Wass Albert nemcsak hazafias beszédeket mondott, de kézírataiból olvasott fel, s a megírt történetek nagyon megfogták a hallgatókat. Sokan fel is iratkoztak, hogy patrónusok legyenek az Amerikai Magyar Szépművészeti Céh megalakulásában. Az itt látható fényképek a találkozások emlékeit idézik. Az egyik fényképen a lelkipástorral, Szőke Istvánnal fog kezét az író, a másik képen a templomban látható felesége Elizabeth asszony mellett. A templom előtt készült fényképen Wass Albertet az akkori vezetőség társasága fogja közre, valamint Kisjókai Erzsébet írónővel együtt is látható az író a képen.

Sajnos, aki később érkezett, az lemaradt a személyes találkozásról. Így történt ez a Lukácsi lelkipásztor házaspárral is. 1996-ban levélben meghívták az írókat egy történelmi ünnepre, hogy jöjjenek el újra Miami-ba. Levelükre válaszolt, melyet ma is őriznek, de sajnos idős korára és betegségére hivatkozva nem vállalta már akkoriban a közéleti szereplést. Volt két balesete is, melyek súlyosan megviselték. Küldött egy fényképet, mely 1998. január 8.-án – az író 90. születésnapján – készült, mely itt is látható. Ezen már a megfáradtság jelei mutatkoznak, de az író tekintete derűs, tiszta és megnyerő.

A búcsúvétel egy tavaszi vasárnapon volt, 1998 február 22-én délután 2-kor. Magyar és angol nyelven volt Igeszolgálat és megemlékezés. A magyar nyelvű temetési szolgálatot a lakeland-i nyugdíjas református püspök, Főtiszteletű Dr. Király Zoltán tartotta. Wass Albert a lakeland-i magyar református egyház tagja volt. A család nevében Wass Huba angolul szívhez szólóan emlékezett vissza a „Papi” életútjáról és beszélt a családjára hagyott szellemi örökségéről. A legidősebb Wass fiú, Vid egy erdélyi kitüntetést vett át a család nevében, mely egy nappal az író halála után érkezett. Szintén ő magyarul szavalt el édesapja versét, a *Láthatatlan Lobogót*. Az unokák közül a legidősebb a „nadzs-pápi” életének egy megrendítő történetét mondta el, amelyet ők mindig szívesen hallgattak újra és újra. Ez a történet arról a csodáról szól, mikor a II. világháború poklában Wass Albert a rábizott csapatosttal megmenekült a biztos halálból. Körül voltak zárva minden oldalon. Egyik felől az orosz partizánok közeledtek a másik oldalon a német alakulatok gyűrűje vette őket körül. Nem volt út sem előre, sem hátra. Akkor az író megpillantott egy őzet a mocsaras erdő szélén. Arra gondolt: ha ez a vad biztonságosan közlekedik a mocsárban, akkor ott járható út lehet az embereknek is. Elindult tehát csapatával együtt a lápos területre az őz nyomában és így mindnyájan megmenekültek.

Wass Albert mindvégig hű Erdélyi maradt, bár élete felét emigrációban töltötte. Mint magánember, egy életen át a mély, őszinte emberi kapcsolatok építésére törekedett. Nem véletlen, hogy családja számára az író legnagyobb öröksége a megbízhatóság, a becsületesség és a hűség, hiszen ennek élő példáját kapták tőle. Ezt a szent elkötelezettséget őrzi és képviseli a Czegei Wass Alapítvány, melyet az író fiai hoztak létre – Erdélyi alapítványok támogatására és fenntartására! Aki megismeri Wass Albert életművét, az róla csak tisztelettel tud beszélni. Életéről is és haláláról is. És boldog lehet mindenki, aki átérzi, hogy Wass Albert életműve számára él és hat. A műveiben talált szellemi értékek ma is olyan üzeneteket hordoznak, melyek soha el nem avulnak. „Tolla et lege” – vedd és olvasd: a miénk az író élő hagyatéka!